

Erik Høegh-Andersens prædiken 2. søndag efter trinitatis

Taler

Erik Høegh-Andersen
Sognepræst

Dato

9. juni 2024

Sted

Trinitatis Kirke

Omstændigheder

Gudstjenesten indgik i Trinitatis Kirkes sommerhøjskole den 7. – 9. juni 2024 med temaet: "Ved at se op, ser jeg ned. Ved at se ned, ser jeg op. Højskoledage om tro og videnskab – om det mindste og det største og om menneskelivet midt imellem"

Prædikentekster

Johannes Åbenbaring 3,14-22
Lukasevangeliet kapitel 14, vers 25-35
Johannes Første Brev 3, 16-18

Salmer

290, 163, 292, 321 v. 6, 696

"Den kærlighed der driver solen og de andre stjerner"

Vi er mange som de sidste dage har deltaget i årets sommerhøjskole. Det har handlet om den verden som er over os, universet og dets stjernetåger, og om den verden som befinder sig under os eller i os, en vrimmel af liv som skjuler sig for vort øje. Begge disse verdener er uendelige. Både den store over os, og mikroorganismernes verden under os. Og hvad mere er, de to verdener kan ikke adskilles. De er forbundet i en altomfattende planetarisk helhed, et stofskifte, en udveksling af liv vi mennesker lever af og lever i.

Hvad er det så som holder hele denne verden sammen? Hvad er det der strømmer igennem den? Det spurgte oldtidens grækere om, og det har mennesker til alle tider overvejet og gjort sig dybsindige forestillinger om.

En af dem er middelalderens store digter fra Firenze, Dante, som i "Den Guddommelige Komædie" begiver sig ud på en fantastisk digterisk rejse gennem helvede og skærsild for til sidst at nå frem til det himmelske paradis. Hvad ser han dér hvor alt liv i verden ifølge den bibelske mytologi vil forenes og fuldendes i Gud engang?

Han ser et himmelsk lyshav og i det alle englene og alle hellige mænd og kvinder, og til allersidst ser han Gud, sådan som Gud er i sig selv. Og det han ser, fylder ham med en uendelig salighed. Han ser at alt hvad der er til, hele den mangfoldighed af skabelse og liv som universet rummer, er bundet sammen i kærlighed. Og han ser Guds kærlighed træde frem som tre lysende kredse. De to af dem spejler hinanden som to regnbuer. Den tredje ses i den ild som udgår fra de to. Det er Treenigheden han ser. Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd. I den ene af kredsene ser han derfor også skikkelsen af et menneske, men uden at det træder ud af enheden.

Og Dante slutter da sin lange rejse i det hinsides med at sige at dette syn hvor al sjælens længsel når sit mål, det kan ingen ord beskrive. Men siger han:
”drift og vilje blev i mig bevæget,
så jævnt som hjulet drejes af den kærlighed,
der driver solen og de andre stjerner”.

Det er da en fantastisk tanke, et fantastisk syn, at der er en kærlighed der som hjulet bevæger alt hvad der er til. Alt fra det mindste til det største, alt lige fra sole og kloder til de mindste partikler og atomer. En kærlighed som jo ikke bare er en følelse, eller noget som opstår, eller vi skaber. Men kærligheden som selve kraften i alt hvad der er til. Det er universets hjerte der med sin puls holder os i live og holder os oppe.

Det er som når evangelisten Johannes siger, at Gud er kærlighed, og at Ordet, Kristus, kærligheden fra den første begyndelse har været hos Gud og været i hans hjerte.

Og det er som når Grundtvig i pinsesalmen skriver at ”som sole vi går op og ned i din enbårnes herlighed”. Kærligheden i Gud bevæger hele verden og får os til at danse som små sole i lyset af den store sol.

Og man kan sige at det som hele tilværelsen ifølge Bibelen og Dantes Komædie handler om, det er hvordan vi forholder os til og administrerer denne kosmiske kærlighed som udgår fra Gud og strømmer igennem alt.

Der er selvfølgelig nogen, ja ikke så få som undslår sig, og som ikke vil have med kærligheden som den altafgørende kosmisk-guddommelig livsimpuls at gøre. Hovmodige, magtbegærlige, kynisk-selvoptagede mennesker som befinder sig i

den region af tilværelsen, Helvede, som Dante i sin litterære fantasi allerførst gennemvandrere og skildrer.

Men også alle dem som simpelthen ikke brænder af noget eller for noget, får sig som vi hørte i læsningen fra Johannes Åbenbaring, noget af en tur. Altså de lunkne som hverken er varme eller kolde og for hvem det alt sammen kan være eet fedt, bare de ikke bliver forstyrrede og så nogenlunde har det godt. De er lige til at spytte ud.

Hvad forfatteren til Åbenbaringen derimod gør gældende er at kærligheden altid vil os noget. Sådan at han lader Kristusskikkelsen i skriftet sige: ”Alle dem jeg elsker, revser og tugter jeg. Så sørg nu for at vende om!”

Og så kommer det meget smukke: ”Se, jeg står ved døren og banker på; hører nogen mig og åbner døren, vil jeg gå ind til ham og holde måltid med ham og han med mig”.

For sådan er kærligheden i Kristus, lige uden for din dør. Og hvis du lytter, vil du kunne høre at det banker på, og hvis du åbner døren, vil han træde ind til dig, for at I kan dele alt.”

Kærligheden er så nær ved os at vi ofte slet ikke lægger mærke til det. Og kærligheden vil vi så gerne omklamre og kontrollere og bemægtige os, at vi i virkeligheden slet ikke elsker de andre, men dybest kun os selv. Kærligheden kan forvitres og fordrejes på utallige måder. Det er det som Dante på sin rejse gennem Helvede og Skærsild giver os så mange anskuelige eksempler på.

De vellystige møder han, de som har ladet sig fortære af elskovens brand og har glemt alt om nænsomhed og ansvar og troskab og kun har elsket med kødets lyst. Dante fortæller at han besvimer da han lægger øre alle de gribende beretninger – af medynk og så fordi det var den synd han selv var mest fortrolig med.

Vi hører om frådserne som begærligt og ubesindigt griber ud efter alt. Vi hører om de gerrige som ikke under andre noget af sig selv, og om de ødsle som har sat alt det over styr som de har fået betroet i deres liv.

Og vi hører om vrede og misundelse og forbitrelse og skam og kærlighed som blevet vendt til had.

Hvor findes da den sande kærlighed? Den kærlighed vi er skabt til at leve i, så den kan bære frugt og blive til fælles glæde og rigdom i vores liv? Findes den i en familie, i forældrenes kærlighed til deres børn?

Ja. Og så alligevel kun: måske. For hvis det kun var den kærlighed vi gav plads til i vores liv, hvis vi kun beskyttede vores egne og var vores venners ven, så ville det virkelig være en begrænsning af kærligheden som Gud lader os leve i. Så ville vi befinde os i adskilte enklaver. Og nogen ville gå til grunde, mens andre var inde i varmen. Så ville kærligheden miste pusten og ikke mere strømme frit.

Ja så ville vi også i de nære fællesskaber føle os omklamrede, stækkede, spærret inde, vi ville ikke mere kunne ånde og virke frit.

Så kærlighed er på én gang at elske det nære og drage omsorg for det vi har fået betroet. OG med hud og hår at give sig selv og elske sig ind i hele den verden vi har fået at leve i, og gøre hvad vi kan som er til bedste for den.

Det betyder at vi ganske ofte befinder os i en konflikt. Mellem det nære og det fjerne. Mellem det gamle som vi står i, og det nye som altid dukker op. Mellem det bekvemme og trygge og det som kalder os ud på ufremkommelige veje vi aldrig havde tænkt vi skulle gå.

Og at være discipel, kærlighedens discipel, det er naturligvis også at kunne bryde op. Og det er turde bevæge sig ud hvor det ikke mere er sikre og forudsigelige skridt vi tager. Ligesom det er at tage en opgave på sig selv om det koster og gør ondt.

For Jesu disciple, de tolv vi hører om i evangelierne, har det virkelig været et dilemma. Skulle de blive hos familien, med det ansvar og den tryghed der var i det, eller skulle de følge Jesus som havde vist dem vejen til en større verden og et nyt og sandere liv? De kom alle, især efter at Jesus var blevet korsfæstet, til at mærke omkostningerne, smerten, forfølgelserne, ved at stå ved deres tro på Jesus. Flere af dem måtte bøde med deres liv.

Men når Jesus i Lukasevangeliet taler til skarerne og nu også til os, så er det for at sige at det sande liv, kærlighedens liv, altid også rummer et afkald i sig. Der er noget vi må slippe, os selv og vores nærmeste, for at kærligheden kan iltes og blive til mere liv. Vi må miste os selv, for at vinde det som er større end os selv. Kærligheden er et offer og en gave på samme tid.

Jesus siger også: ”I er verdens salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hvordan skal det da blive salt igen? Så kan det ikke mere gøre jorden frugtbar og god. Så er det ikke til andet end at smide ud”.

Og det han vil sige, er jo: Sådan er det med kærlighedens ild. Den må brænde i os. Det er selve livet at kærligheden brænder i os og måske brænder os op, for at nyt liv kan vokse frem og blive til. I kærligheden går vi til grunde for opstå i et liv som er nyt.

Dette er ikke bare et humant princip, det er et kosmisk princip – det er man ikke i tvivl om når man læser i evangelierne og i Paulus’ breve. Det udspiller sig overalt, i naturen, i planternes og biologiens verden, i noget så småt at man knap kan se det. Et hvedekorn. ”Hvis ikke kornet falder til jorden og dør, bliver det kun det ene korn. Men hvis det dør, bærer det mange fold”. Sådan er den kærlighed der fra universets hjerte, Guds hjerte i Kristus, pulserer igennem alt. I den mister vi livet og vinder det. I den dør vi og står op på ny. I den skal alt hvad der er til, gløde til evig tid i lyset fra Gud.

Og nu hvor vi har set ned til det mindste, til hvedekornet i jordens skød, vil jeg slutte med at vi ser op – for så vidt som verden under os ikke kan adskilles fra verden over os.

Det var den 11. november 1572. Tycho Brahe var på vej hjem fra laboratoriet på Herredsvad Kloster i Skåne for at spise. Da så han i stjernebilledet Cassiopeia en ny lysende stjerne der strålede med en kraft der var stærkere end lyset fra alle andre stjerner og planeter. Han gjorde sig i den følgende tid mange overvejelser over hvad det var han så. Det var ikke en komet. Den befandt helt ude i den yderste sfære hvor de evige fix-stjerner var. Han mente at den nye stjerne måtte have været en af Guds hemmeligheder allerede fra skabelsens dag, men først nu, i denne tusemørketime, fandt Gud det betimeligt at lade den træde frem. At der skjulte sig et vigtigt budskab i den nye stjerne, var han ikke i tvivl om. Måske varslede den Jesu genkomst.

Men hvad var det egentlig han så? Det ved vi mere om i dag. Vi ved at det var en såkaldt supernova – som jo ikke er en ny stjerne, men en stor og meget gammel stjerne som eksploderer for derefter at dø. Og denne død er betingelsen for at noget nyt kan blive til. Stjernens yderste lag af gas kastes nemlig i eksplosionen ud i rummet med meget stor fart, sådan at alt hvad stjernen består af, indgår i dannelsen af nye stjerner og planeter. Man mener således at alle de grundstoffer,

der er i vores solsystem, og som jorden og vi selv indeholder, oprindelig er dannet i en supernovaeksplosion. Vi bærer alle stjernestøvet i os.

Sådan kan denne supernova også forstås som et billede på den kosmisk brændende kærlighed i Gud, som i Kristus måtte dø for at blive til nyt liv i os. Det er i selvhengivelsen hvor Kristus ikke kæmper for sig selv og sit eget, vi ser hvem han er.

Kristus måtte dø og som i en eksplosion i opstandelsen spredes ud i verden, for at blive til liv for mange. Ligesom supernovaen, den døende stjerne, tilfører hele universet de grundstoffer der skal til for at nye planeter og nyt liv kan dannes. Sådan fyldte Kristus hele universet med sin lysende kraft og kærlighed, sådan at vi nu som små sole kan danse op og ned i den enbårnes herlighed.

Ja at være menneske er at leve i ham, og han i os, og vi mister livet og vinder det, vi dør og opstår, vi giver og tager imod, mens kærligheden strømmer og forbinder os med Gud og alt. Amen.

Kilde

trinitatiskirke.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/erik-hoegh-andersens-praediken-2-sondag-efter-trinitatis>